

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

prave potrebe nekam razvlečeni in čeprav so ozaljšani z rimami in drugimi ukraski, vendar vse to ne more odtehtati njih prvotne naravnosti. Evo:

Tiho, noči, Moje sonce spava, Za glavom joj Od bisera grana, A na grani Ko da nešto bruji, Tu su pali Sićani slavuji.	Prevod (str. 28.): Taci, o mia notte, in blanda posa si è addormentata dolcemente la mia diletta, e il crine le inghirlanda di ricche perle un serto rilucente. Escono suoni alati, Come di soffocati trilli e voli, da quel prezioso serto; là celati si non graziosi e piccioli usignoli.
--	--

Mnogo krajše je bilo življenje Branka Radičevića (1824—1853), ki nam ga prevajalec na štirih straneh predstavi kot pravega, mladostno kipečega romantika. Dasi je pesnil le kakih osem let in ni utegnil ustvariti velikega speva o Kosovem, ker mu ga je smrt zadušila v grlu, vendar je poklonil srbskemu slovstvu toliko lepega, da blesti njegovo ime med najsvetlejšimi imeni njegovega naroda. V knjigi je prevedenih sedem njegovih pristno romantičnih pesnitev, ki pričajo, da je Radičević dobro poznal Byrona in Heineja. Tudi tu je italijanski prevod često pregostobeseden. Primerjajte:

Vetrić piri, Lipa miri Ko i pre. Vrelo žubori Po lisnoj gori Ko i pre.	Prevod (str. 60.): Lo zeffiro ha un dolce bisbiglio tra il verde fogliame del tiglio, come unavolta ancor. La fonte del placido rio ha tra l'erba un leggero fruscio come in un tempo ancor.
---	---

Težko je seveda za južnega Slovana, primerno prevajati iz svojega jedrnatega jezika v vse drugačnega italijanskega. Zato je takih prevajalcev (razen Kušarja n. pr. Samec, Regent i. dr.) mnogo manj nego rojenih Italijanov (Ciampoli, Cronia, Lorenzoni, Maffei, Marcocchia, Maver, Urbani, Voltolini itd.). Kušarjeva zasluga je tem pomembnejša, ker si je izbrano, pesniško italijanščino tako prisvojil, da lahko širi med našimi zapadnimi sosedi poznavanje naših najodličnejših kulturnih tvorcev.

Glede kljuk nad našimi šumniki se je že A. Debeljak v poročilu o Maffei-jevem prevodu župančičeve «Dume» (Ljub. Zvon, 1925, str. 125) obregnil ob tiskarne, ki se izgovarjajo, da jih nimajo, dasi bi jih za skromen trošek lahko imele. V tej knjigi ima samo ime Kušar svojo kljuko, vsa druga so brez nje: Jovanovic, Radicevic, Vuk Stefanovic Karadzic, Danicic, Ilic, Uros in celo Backa ter (na str. 49.) srbski citat:

Mnogo teo, mnogo zapoceo,
Cas umrli njega je pomeo.

Tržaški tiskar Spazzal se ne more izgovarjati, da nima kljuk, saj je dolgo tiskal «Goriško Stražo» in še danes tiska «Mali list» z vsemi potrebnimi kljukami. Nekaj je tudi tiskovnih pogreškov.

A. Budal.

I. Kušar: Poeti jugoslavi del rinascimento. II. Croati, III. Sloveni. Trieste. Str. 136. L. 10.—.

Da je češka propaganda v inostranstvu znatno jačja od naše, razvidim donekod iz tega dejstva: odličen portugalski pisatelj mi na svojih pošiljkah za imenom Sud-Eslavia redno dostavlja Checo-Eslovaquia. Takim možem bi človek poklonil kaj domačega leposlovja v kakem romanskem prevodu, saj slovanski jeziki so tujcem splošno pretežki. Ali dosehdob smo slabo založeni

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

v tem pogledu, vendar upamo na boljše, zlasti ker se v inozemstvu samemu večja zanimanje za slovanstvo. Novo strujo izkorišča naš generalni konzulat v Trstu, izdajajoč gorenji cvetnik južnoslovanskega pesništva. Tokrat so na vrsti Hrvati s 16 zgledi: Preradović, Šenoga, Tresić-Pavičić; na ovitku je napovedan tudi Nemčić, a primera ni nobenega v zbirki. Nas zastopajo Prešeren, Gregorčič in Kette z 29 prevodi.

Pred vsakim predstavnikom je pet do sedem strani životopisa v prijetno kramljajočem slogu brez učene navlake. Vpleteni navedki iz italijanskih poetov svedočijo, da je prevajalec precej podkovan v pismenstvu Dantejeve domovine. Da vzbudi pri čitateljih že naprej simpatijo, poudarja naš tržaški novinar posebno duhovne stike obravnavanih slovstvenikov z italijansko književnostjo. Uporabil je tudi nekaj osebnih spominov: Gregorčiča je spoznal 1893. v Zadru, Kette mu je v Trstu večkrat govoril o svojih sanjarskih načrtih, da bi namreč ustvaril dve pesnitvi z domačo zgodovinsko snovjo.

Kakor Kušarjeva proza, tako sečitajo tudi njegovi stihi gladko ter bodo vobče dosegli svoj namen. Konec Kettejevega *Pisarija* n. pr. mu je izborno uspel. A če od bližje primerjaš izvirnik, opaziš pogostoma razne svoboščine. Prvi tak greh je raztezanje posameznih vrstic in celo kitic. Preradovićev *Putnik* je v sleherni strofi pridobil po dva verza, v Prešernovem *Pevcu* se je število stihov več nego podvojilo itd. Samovoljnost vlada glede uporabe in razvrstitve stikov. Vzemimo pričetek pesmi *Sotto il veronè* (Pod oknom):

Splende la luna,
battono l'ore
stanche e già tarde, ma ancora, ohimè,
per le ferite
che ho qui nel cuore
non chiusi gli occhi! — Io penso a te.

Trinkova *Serenata* v «Prešernovem albumu» (1900) dokazuje, da se lahko točneje oklepaš originala: Splende la luna, Per l'aura bruna, Già tarde ascolto l'ore suonar. Gli occhi non ponno chiudersi al sonno, Il cor più requie non sa trovar... V omenjenem *Pevcu* se nič ne upošteva arhitektonika: kitice po 2—3—4—3—2 vrstice, vsaka enorimna na soglasnike a, e, i, o, u. Hčere s v è t ima v sodih granesih špansko ujemo z vokalom o, I c o n s i g l i d e l l a f i g l i a pa pristne rime a b a b. Prelagatelj se je zavedal svojega nedostatka, trdeč o Preradovićevih spiritističnih pesnitvah, da jih ni poitalijanil, ker bi bil moral tu pa tam rabiti za eno besedo dolge periode, za en stih kar deset svojih. Spričo teh prostosti je besedilo po večini dokaj natanko posneto. Vendar je iz Gregorčičevega cerkovnika napravil duhovnika (88).

Ed io rido davver, chè a tutti è voto
della vicina mia l'ardor cristiano,
e non è certo ignoto
com' ella occhieggia il giovane p i e v a n o.

Tudi Kette se mi zdi enkrat prekrempko podčrtan v 3. kitici «Gli amici»: Hai certo fornicato con le Muse (118).

Dasi bi nas bolj veselili prevodi, kakršne sta obelodanila Fran Pirman in Trinko-Zamejski, se moramo potolažiti s kajkavsko modrostjo: boljše ikaj nego nikaj... Tisk je oskrbel S. Spazzal. Ako si omisli še «sovražne kljuke», kakor so Avstrijci nekoč nazvali diakritične znake na slovanskih šumnikih, si bo zaslužil še lepši priimek.

A. Debeljak.